

TELEGRAFULU ROMANU.

№ 74. ANULU XVIII.

Telegrafulu ese de doue ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentu Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelaltepartii ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 1729 Septembre 1870.

re provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era peo jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri oramai pe unu 12 p. /, anu. 4 fl. v. a.

Inscatele se platescu pentru intria ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“.

pre patriarulu din urma (Octomvre — Decembre) alu anulu 1870. — Pretulu abonamentulu pre 1/4 anu e:

Pentru Sabiu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Trania si Monarchia austro-unguresca 2 fl. v. a.

Pentru Romania si strainatate 3 florinti.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardii a tramitarea prenumeratiunilor.

Adresele ne rogamu a se scrie curatu, si epistolele de prenumeratiunea ni se tramite francate — adresandu-le dea-dreptulu la

Editor'a „Telegrafulu Romanu“
in Sabiu.

Alegeri la congressu.

In archidieceasa s'a alesu:

in cerculu I (miren.) s'a alesu; dlu Ilie Macolariu cons. gub. in pensione

in cerculu II (mir.) dlu Iacobu Bolog'a cons. aul. in pensione.

Eveneminte politice.

Mai multe diuarie se adoperau in dilele trecute a semnalá esirea contelui Beust din postulu seu si investirea ministrulu presidinte Andrassy cu acestu postu. Sciri mai prospete, din Pest'a demintiescu acésta fama respandita, dicendu, ca nu are (scirea) nici o basa factica. —

Vien'a era sa devina in dilele acestea unu punctu insemnatu in istoria resbelulu dintre Francia si Germania. Thiers, insarcinatulu regimulu provisoriu din Francia, sosise dela Londonu aci. In Londonu nu a capatatú asigurári incuragietóre si aici, adeca 'n Vien'a cerculéza scirea, ca si contele Beust a fostu forte cu reserva cátra Thiers. Nici la propunerea unei conferintie europene nu a potutu primi insarcinatulu francesu macaru unu responsu. Thiers a calatoritu mai departe la Petersburgu fara de a se fi seversitu in Vien'a o bucata de istoria universale.

Portarea lui Beust se póte esplicá din portarea unoru foi ale regimulu, cari se ocupa de ore cátu va tempu cu cestiunea unei apropieri a Austriei de Prussia seu Germania. —

Intalnirea lui Jules Favre cu Bismark a ramasu, fara de resultatu.

Mai bine se vede acést'a din o proclamatiune a regimulu francesu din Thours, indreptata cátra Francia.

Intr'acést'a spune regimulu, ca Prussia voiescu se continue resbelulu, sa degradéze pre Francia la statu de rangulu alu doilea, sa tá Elsasulu si Lotaringia pana la Metz, in poterea dreptulu de cucerire; pentru unu armistitiu core Prussia Strassburgulu si fortulu Mont-Valerien. Parisulu mai bine voiescu a fi ingropatu sub derimaturile sele. Lupt'a va fi dara pana la estremu. —

In 23 Sept. a caditu fortareti'a Tool in manile prussienilor. Acést'a a deschisu drumulu de feru spre Parisu si transportarea tunurilor mai mari pentru asediarea Parisulu este inlesnita. Multe lupte, se scrie, s'a intemplatú in dilele din

urma in giurulu Parisulu, prussienii tacu despre densele, francesii spunu ca a fostu favorabile pentru densii

Din Italia se scrie, ca prin unu plebiscitu fostulu statu papalu se va incorporá in regatulu italianu.

Din Orientu sémana scirile cu prevestirea unei incaierári între Russia si Turcia. Rol'a Turciei ni se infacisicza de unele diuarie cá cea a mielulu din fabula. Intrebându unu barbatu de statu turcescu pre reprezentantele ragimulu russescu din Constantinople de caus'a concentrárilor de trupe russesci la Prutu, a responsu cestu din urma, ca caus'a suntu pregatirile militare ale Turciei, carea a adunatu 150,000 la Siimla, de si acést'a dice, ca numai dopa ce a aflatu despre pregatirile militare ale Russiei a luatú mesuri de aparare, cá sa nu fia surprinsa.

Cuventulu de tronu.

cu care deschise Maj. Sea sessiunea senatulu imp. in 17 Sept. in Vien'a:

„Onorati domni ai ambeloru case ale senatulu imperiale!

In momente serióse v'amu chiamatu la implinirea importanteloru dvóstre probleme.

In tempu ce o lupta sangerósa si latiesce efectele sale cele stirpitóre preste teritórie departate ale Europei, imperiulu acést'a se bucura de binecuventárele pácei, si pacea esterióra, care ne a remasu pastrata, inainte de tóte sa ne sierbéscu a asecurá temelie tari institutiuniloru constitutionali ale statulu.

Cátra finea sesiunei precedente procederea regulata in consultárele casei deputatiloru suferi turbáre. Spre a le intimpiná pre aceste, si totuodata spre a dá ocasiune tuturoru partiloru a-si esprime de nou dorintiele sale, mi amu tienutu de obligamentea mea de regentu, a ordiná nóue alegeri.

Cu deosebita multumire ve vedu acum adunati in giurulu meu si ve intimpinu cu unu caldurosu bine ati venitu domni mei membri ai casei domniloru, cari inainte de tóte suntu chiamati a dá expresiune ideei inaintatórie de prosperitatea si pusetiunea imperiulu, si dv. domni mei din casa deputatiloru, cari tramisi din régate si tiere se voru adoperá a incopcia dorintiele partiali cu necesitátele totulu.

Pre dvóstre de ambe partii, eu sciú, ca ve inspira acelu simtiu in adeveru patrioticu si consciintia austriaca, care au intr'unutu popórele mele in giurulu strabuniloru mei, spre a implini cele mai supreme probleme ale statulu.

Nu voiu a imputá unei lipse de aceste simtiri, ca me lipsescu astadi in sirurile dv. de reprezentantii regatulu meu Boemia. Inse trebuie cu atáta mai profundu sa mi pare reu de acesta, cându mi punu inaintea ochiloru evenemintele cele grave si pline de urmári ale timpulu presentu, incoardárele neintrerupte ale regimulu meu spre a aduce pre renitenti pre câmpulu comunu alu activitátei constitutionale, cându mi infacisiediu urgent'a necesitate a duce la unu capetu priitoriu formarea intrerna a imperiulu.

Problem'a regimulu va fi a aplicá tóte mijlócele legale pentru cá sa asigure cátu de curendu si regatulu acéstui a impartasirea la importantele lucrári ale acestei sessiuni.

Problem'a dv. domni mei va fi, cá purtati de spiritulu moderatiunei si alu dreptátei sa consultati mesurile, cari voru fi potrivite a asecurá terenulu in constitutione, pre care sa se garanteze necesi-

tátiloru singurite ale fia-cárei tierei si natiuni (Volksstamm) multumirea intrunibile cu poterea monarchiei. Intre problemele, ce le asteptati in sessiunea eminenta, sta in prim'a linia tramitarea deputatiloru in delegatiune.

Ve-ti face acést'a alegere, pentru cá sa lucrati cu priintia la olalta cu deputatii tieriloru coróniei unguresci spre a pertractá obiectele, care sub impregiurárele presente ve stau inainte cu o deosebita importantia. Altu obiectu, care ve va ocupá atentiunea in mesura mai inalta e ordinea unui sieru de relatiuni între biserica catolica si potestatea statulu, care s'a facutu necesaria prin desfacerea conventiunei ce se afla incheiatá cu s. scaunu.

Regimele meu ve va face despre acést'a propunerile corespundietórie.

Asteptu cu securitate, cumca incoardáriloru dv. va succede a aduce la capetu lucrárele, ce plutescu de lungu tempu, pentru a asediá o nóua legislatiune pre terenulu procesulu civile, alu dreptulu penale materialu si alu procedurii penale.

Resolvirea fericita a problemei acestei va fi unu pasu nou plinu de importantia pre calea dezvoltárei nóstre.

S'a aretatú cá trebuintia din ce in ce totu mai simtitoria o reforma corespundietoria stárei presente a sciintieloru si a invetiamentulu publicu, a regulárei universitátiloru.

Regimele meu ve va pune inainte unu proiectu de lege indreptatu spre scopulu acést'a.

Dv., domni mei, ve-ti supune unei deaprópe ecsaminári bugetele pentru anulu viitoru si, pre basea propuneriloru regimulu meu, ve-ti resolví cu profunditate acele cestiuni de economia popularia, care o cere garanti'a continuulu progresu pre terenulu materiale alu prosperitátei.

In fine vi se voru propune spre pertractare constitutionale acele mesure, cari trebuira sa se ia pre calea ordinatiuniloru din caus'a urgentiei obiectulu. Ddieu sa ve binecuvinte ostenelele.

Plinu de incoarderea, cu care ve provocaiu, ve vedu, ca pasiti la inceputulu activitátei dv.

Cuvintele dv. voru fi unu testimoniu departe oserbatu alu credintiei si alu amórei de patria, si faptele paciuite ale dv. — despre acést'a suntu secura — voru aduce fructe imbelsugate pentru prosperitatea interna a imperiulu, cá si pentru védi'a si pusetiunea lui de potere.

Fia, cá puterea si potestatea aceea, pre care le da concordia, sa se latiescu din mijloculu dv. asupra tuturoru popóreloru Austriei si sa le conduca pline de binecuventare pre cálike acele, pre care inflorescu unu fia-cáruu particulariu, fia-cáruu poporu si tiéra si intregulu imperiu libertatea cea adeverata, prosperitatea si onórea loru. —

Revista diaristica.

Cetimu in „Coresp. Sl.“:

„Rom'a a caditu si Italia triumféza!

„Ce ironia a sortiei!

„Rom'a, betrán'a regin'a a lumii, Rom'a scaunulu celui ce, din inaltimea Vaticanulu tramitea fulgerile de anateme, facendu sa tremure cei mai poterici monarchi din Europa, acést'a Roma cade astadi si trupele ce au cuprins'o au 8 morti si 23 vulnerati.

„Ea cade, si caderea ei abia e luata in séma de Europa, a cárei atentiune este indreptata intréga in alta parte, asupra altei cetáti.

Caus'a acestei impregiurári e, ca nimenea nu necunosce, ca sórtea libertátei si a civilisatiunei nu

e in jocu in cetatea, ce si da pomposulu nume de cetatea eterna.

„Ce ironia a sortiei! Aru putea omulu numerã inca dilele ce au trecutu dela óra, in carea domnitoriulu din Rom'a s'a prochiarnatu pre sine jumelate dumnedieu, prin dogm'a infalibilitãtiei, si acum puterea sea temporalã se derima asiã de siguru si asiã de in tacere, incãtu aru crede cine-va, ca ceriulu insu-si a voitu sa pedepsesca blasfemi'a cea sumetia.

„Itali'a triumfãza. Visulu ei e realizatu. Drapelulu italianu fãlãia deasopr'a capitolulu romanu.

In decursulu celoru unspredece ani cin urma Itali'a a cascigatu independintia sea mai multu profitãndu de evenimentele ce s'au produsu in Europ'a decãtu prin activitatea sea propria. Compatriotii lui M a c c h i a v e l u s'au aratatu demni discipuli de maestrulu lor.

„Itali'a triumfãza; o cestiune mare inse se radica, in momentulu acest'a: m o n a r c h i a i t a l i a n a triumfava si ea cu Itali'a?

„Cãtu pentru noi dubitãmu

„Din ruinele tronulu Ispaniei se radica republic'a francesã; din ruinele cesarismulu napoleonianu se va radica republic'a italiana.

„Caderea Romei e primulu pasu cãtra federatiunea r e p u b l i c e l o r u r o m a n e unite, si ide'a de „Staturi unite a le Europei,“ basata pre pace si libertate, pôte fi mai aprãpe de realizatu, decãtu s'aru incumetã a presupune politiciã asiã discipolisticã.

Cronic'a resbelului.

Fóia „Pr. Staatsanzeiger“ ne face urmatórele impartãsi (oficiale) despre evenimentele de pre cãmpulu resbelului ale dileloru ultime:

Dupa miscãrile pregatitóre ale dileloru precedinti, dintr'a 19 l. c. capital'a francesã in urm'a unei inãntãri generale a armatei germãne spre Parisu e impresurata din tãte pãrtile, va sa dica, incãtu impresurarea e necesarie strategiei nemtiesci. Inãntãrile necesarie spre esecutarea inchiderii au decursu fãra conturbare; numai in Sud se incercã inimiculu a suscepe apararea capitalei prin unu atacu naintea siantiuriloru, in cãmpu liberu. Positiunea celoru trei forturi din Sudu si terenulu naintea loru au fostu in fãptã de cea mai mare insemnãtate pentru aparare, de óre ce intr'unu inceputu se acceptã vre unu atacu dela Nord-ostu, crediendu-se in

Sudu ascurati prin Seine, care curge pre dinainte si asiã dara se ingrigira de partea acest'a numai de curendu prin intaritari provisorie. Partea dela Sudu a Parisulu e pãna acum cea mai debila a intariturii intregi impregiurulu capitalei; numai asiã se potu esplicã incordãrile generalulu Trochu — de a se opune aici inimiculu energice prin intaritari noue si prin tramitarea trupeloru regulare tocmai la punctulu acest'a, care insa s'a spartu indata, alungãndu-se divisionile lui Vinoy in 20 si cucerinduse unu siantiu cu 7 tunuri prin regimente bavarese, prussiene si silesiene.

Lupt'a dilei amintite se suscepù pre inaltimile dela Scãaux dupa ce o parte din armata nãstra a treiã trecù Seine la Villeneuve si St. Georges; inaltimile suntu aici asiã aprãpe de siantiulu capitalu alu intãrituriloru incãtu dominãza forturile ce jacu parte pre coline, parte pre siesu, o impregiurare, care la intemeierea fortificatiuniloru vis a vis de efectulu tunuriloru de mai nainte, mai ca nu se bagã in sãma, astadi inse suntu espuse comunele si pãrtile orasiulu, ce jacu dupa fortificatiunile dela Sudu, intregi puteri a artileriei inimiculu postate pre inaltimile aceste.

Siantiulu inatu in 20 dejã e o intaritura, care s'a intemeiatu de curendu si jace intre fortificatiunile dela Charenton si dela Vicãtre: luarea acestei fortificatiuni va avea in urmare atacarea ambeloru celoru-lalte sãu paresirea celui dintãiu, de óre ce se pare imposibilu a se potea tienea intre focurile acelor'a sãu a sa scuti. Fortificatiunea dela Charenton, care dominãza peninsul'a dintre Seine si Marne e unu pentagonu (cinci-unghiu) bastiunatu cu o lature de 300 pasi, care sa aiba in curtin'a basei doue casemate la ambele pãrti ale intrãrei, in curtinele flaneloru invecinate cãte un'a cu pãrte, in ambele lature de dinainte unspredece casemate, fã-care cu trei Crãeaux (ferestrie pentru de a putea impuscã) si inãntu 4 casarme cu ziduri tari, de nu le pasa de bõmbe, unu asemenea pavilonu pentru ofiieri si unu lazaretu. Siantiuri are fortulu aprãpe douedeci, zidurile de escarpa suntu de 30 urme inalte. Fortulu de Vicãtre in apropierea riuulu Bièvre are mai acea-si forma cu celu descrisu, e inse mai mare cá elu, de óre ce lungimea laturiloru suntu mai asemenea cu ale fortulu de Charenton, basea insa cam de vre-o 300 pasi. Positur'a acestei fortificatiuni corespunde de minune terenulu; bastionulu de dinainte e celu mai mare, cele doue fronturi de dinafara au cortine cu casemate, zidurile suntu preste 15 urme inalte; fortificatiunea are inãntu mai multe casarme.

Paresirea positiunii inimiculu la Pierrefitte spre Nordu dela St. Denis, ne indreptãtesce a crede ca se voru aparã cu atãta mai mare energia la fortificatiunea acest'a, decumva adeca prussienii au de cugetu a atacã acest'a positiã de totu tare, ceea ce inca nu se pôte prevedea, de óre ce dela St. Denis se pôte procede contr'a intariturii capitale a Parisulu, din caus'a fortificatiuniloru dealungulu inaltimiloru asemenea numite numai prin o asediare regulata.

Din Florenti'a.

(corespondintia originalã a fóiei „N. Fr.=Blatt.“) 21 Septembre.

Unu strigãtu de bucuria resuna dela unu capu alu peninsulei italiene pãna la altulu si unu poporu ferice saltã, vediendusi recãstigata capital'a naturalã si indeplinitã unitatea italiana.

Ieri diminetia la 9¹/₂ óre strabatù divisiunea prima italiana de armata printro spartura in zidu intre Pãrta-Pia si Pãrta-Salara in orãsiu si dupa ce si divisiunea Bixio asaltara Vil'a Pamfli si Pãrta San Pancrazio, desvalira soldatii Papei standudulu albu si capitulara, de ieri inca se ocupara punctele cele mai insemnate ale orasiulu prin trupe italiene.

Perderea e de ambele pãrti relativu fãrte ne-insemnata, de óre ce trupele Papei abdisera planulu loru, de a se defendã pãna la unulu si capitulara indata ce italienii le atacara ceva seriosu.

La 2 óre dupa amedi sosira aici scirea despe luarea Romei, care produse o asiã de mare bucuria incãtu omulu, care nu a fostu de fatia, nu si-o pôte inchipof; a fostu unu spectacolu grandiosu si marelu, pentru toti, carii i-au asistatu, neuitaveru.

Indata ce tricolorulu italianu se ridicã pre turnulu celu vechiu alu palatiulu dela Signoria resunã din miu de gure strigatulu „sa traiesca regele!“ In adeveru Florentinii dovedira ieri regelui loru, intemeiatorulu unitãtiei italiene, intr'unu modu frumosu amóre si multumire, concentrãndusi intrãg'a loru bucuria si incãntare asupr'a evenimentulu imbucuratoriu intr'unu singuru strigatu — in strigatulu „sa traiesca regele!“ Torentele gigantice se trase dupa acesu spre Palazzo Pitti, unde indata ce regele aparù pre balconu, resunã ierãsi aerulu de strigate entusiastice inmiite, si regele se vediù siltu a se aratã de vre-o 6—8 ori poporulu.

De acolo merse multimea vesela prin stradele ornate serbatoresce ale orasiulu si sãr'a se oferì regelui o nõca ovatiune. Cantare si musica resuna

FOISIORA.

I.

In memori'a reposatulu directoru G. Munteanu.

(Capetu.)

De vomu luã la cercetare viat'a si activitatea lui Munteanu publicã, literara si pedagogica in acãsta a doua periodã a sea, ne vomu convinge ca densulu s'a incordatu a tiene contu de totu ce se petrecea intre romani, si a contribuf cu multa abnegare de sine la opulu renascerei iubitei sale nationi. Astfelu vedemu, ca in anii 1850—1851 figurãza intre colaboratorii „Gazetei Transilvaniei“ si totu cam pre timpulu acest'a conluera cu mai multi barbati devotati binelui nationalu la infiintarea Reuniunii femeiloru romãne si functionãza mai multu tempu cá actuarulu gratuitu alu acesteia. La anulu 1860 fũ si densulu unulu dintre cei mai chiamati membrii ai comisiunii filologice intrunite pre cale oficiõsa in Sabiuu pentru statorirea unei ortografii intre romãni austriaci. La 1863 figurãza cá regalistu la dietã (camera) tierii conchiamata la Sabiuu. Lãnga aceste la sinõde si alte intruniri nationale si bisericesci luã parte activa cu svatulu si cu pãn'a. La 1887 cá barbatu bine meritatu de literatur'a romãna fu denumitu membru alu academiei romãne de sciintie din Bucuresci. Insa cea ce ne strapune in uimire si ne stõrce profundu respectu este neobosit'a sea activitate curatu literara si anume in sver'a didactica. Pre lãnga implinirea dregatoriei sale de directoru si profesorulu cu cea mai mare scrupulositate, bã uneori cu pre-dãnterie putinu suportabila, a lucratu dela 1854—1867 la urmatórele opuri:

1. Manualu de geografia, opu tradusu dupa

Bellingeru pentru delatorarea unei greutãti destulu de simite in instructiune.

2. Geografi'a biblica, opu originalu lucratu cu deplina cunoscentia de lucru.

3. Dictionariu germano-romanu, lucratu in societatea cu J. G. Baritiu.

4. Carte de lectura romãna pentru gimnasiulu infer. in 2 tomuri. Unu manualu indispensabilu la instruirea limbei romãne compusu cu multa destieritate didactica.

5. Agricol'a lui Tacitu testu, si traducere parte mare bine nimerita.

6. Gramatic'a romãna, part. I. si II., manualu introdusu cá carte didactica in mai multe gimnasie ceea ce atestãza valõrea acestei opu retiparitu de mai multe ori.

7. Svetoniu, vietile celoru 12 Cesari in traducere pre cãtu de corecta pre atãta de alãsa dupa natur'a si geniulu limbei romãne, opu primiatu de C. Rosetti din Bucuresci.

8. Germani'a lui Tacitu cá preambulu la traducerea completa alu acestui autoru latinu greu. Acestu propusu l'a si indeplinitu, cãci Tacitu intrãgu se afla cá manuscriptu tradusu si scrisu in curatu intre scriptele reposatulu Munteanu.

9. Gramatic'a latina in 2 tomuri pentru cl. I. si II. a gimnasiulu, manualu introdusu in gimnasiulu nostru cá carte didactica.

10. Horatiu edatu cu note dupa cei mai renumiti esplicãtori ai acestui poetu filosoficu. Despre acãsta lucrare a sea punemu si aci in vedere insasi parerea autorulu desfasurata la calcãulu preuvenitãrei lui Horatiu: „Pãna incãtu me voiu fi apropiatu de adeveratulu sensu alu poetulu, si pãna la ce mesura mi s'a fi nimeritu a esplicã pre acestu poetu latinu greu in limb'a romãna, se va pronun-

tiã critic'a, ce-o si asteptu sa vina din partea celoru competenti, speru, cãtu de drãpta atãtu si de binevoitõria cãtra cercãri de atare natura.“ Ierã din partea ne fie de ajunsu a dice atãta, ca incordarea si iutial'a, cu care s'a adoperatu autoriulu a satisfacere acestei sarcine grele intr'o elate inaintata voru fi dupa cuviintia apretiuite la facerea criticei acestei cãrti. De altmintreã acestei juste asteptãri s'a satisfacutu din partea d. C. Cinescu, convorbiri literare anulu II. Nr. 8.

Lãnga aceste opuri complete, cu care se inãvuti mic'a literaturã romãna si-a depusu C. M. in o multime de programe scolastice vederile si ideile sale pedagogico-didactice, ca totu atãtea imbolduri pentru cercãri ulterioare de ast'a natura, precum si in unele cuventãri ocasionali publicate prin diare si brosiuri. Un'a din atinsele cuventãri merita atentiune particulara din caus'a valõrei ei sciintifice, intielegu cuventãrea sea rostita in 17 Sept. 1851 cu ocaziunea pũnerii petrei fundamentale la gimnasiulu nostru publicata si in leptãrariulu d. A. Pãmãnu tom. IV. part. II. Tem'a copiõsa pusa de autorulu in cuvintelu: „Inseminata a sine a peraver'a trebuintia a asiediaminteloru de investitura“ s'a desfasuratu cu multa eruditie si sericsitate si in nisce termini scurti si pregnanti, ce potu servi de totu atãtea axiome de viatã adoptate de totu romãnulu binesimtitõriu.

Cã sa me potu apropiã celu putienu pãna la óre care gradu de adeverulu sciomei: „de mortuis nihil nisi verum,“ voiu incercã in urmatórele a desemnã in trasaturi generale caracterulu lui G. Munteanu cá omu avisatu a traf in societate cu õmenii. Dupa cum mi se afirma din mai multe pãrti G. Munteanu inca cá copulu erã dela natura tacutu si maditativu. Acãsta facultate fundamentale a sufle-

prin totu orasiul, inse se aude aceea-si si iera-si aceea melodia, adica „Fanfara regala“.

Din toate partile tiei sosesc telegrame de bucuria si descriu deslatarea si entuziasmul, ce a produsu in Italia intraga recastigarea capitalei naturale.

Voluntarii.

Francia se ridica de la unu capetu pana la celu altu alu teritoriului seu. Gard'a mobila e in picioare in toate partile. Pretutindeni se organizeza societati de liberi-tragatori si de corpuri libere. Pretotindenea voluntarii se ridica si iau drumulu spre Paris.

In Yonne ieta ce apelu s'a facutu :

„Companii mobile au sa se organizeze in totu departamentul pentru apararea teritoriului.

„Republic'a face apelu la omeni de bunavointia. Avisu bunilor cetateni; timpul grabesce, o ora perduta pote costa vietii Parisului si mantuirea patriei.“

Ieta unu extractu dintr'o proclamatiune facuta la Grenoble :

„Curagiu! vitezi Dauphinesi, sa ne inrolam in legiunea liberilor — tragatori; acesta brava ligiune sa si iea numele de: legiunea liberilor tragatori Dauphinesi ai mortiei!

„Fie-care comuna, fie-care catunu de-si dea contingentulu la acesta sublima chiamare“.

In unele orasie se forma legiuni de Veterani.

Multi tineri au trecutu preste etatea conscriptionei

Diarele din Angers publica unu apelu catre junimea franceza :

„Guvernulu apararei nationale a disu: ridicese intraga natiune, si e scapata.

„Toti omenii de la 20 pana la 60 ani au respunsu la acestu apelu.

„E rendulu nostru, tineri dela 17 pana la 20 de ani, sa ne radicamu si noi! Noi putem, cu tota junetia noastra sa mai damu cate-va servitii patriei.“

Inrolarile in armata totu urmeza.

La Bordeaux, intr'o alocutiune adresata de unu cetatanu, din tind'a teatrului celui mare se dise ca

„Vom incepe sa ne inscriemu ca voluntarii

si natiunei; ne vom pune la dispozitiunea autoritatilor cari voru presiede la organizatiunea noastra.“

La Lyon s'a instalatu ieri, in campu, birouri de inrolare voluntara, ca in 1792.

Unu drapelu pre care e scrisu vorbele: Patria e'n pericolu! Traiesca Republic'a! false langa fie-care birou. Unu tobosiaru bate si unu trambitasu canta la fie-care inrolare. Registrulu in care se scriu voluntarii e depusu pro mesa impregiurulu carei-a stau cati-va secretari. Acesta lucrare e solemn in republicana si simplicitate.

Multimea aplauda pre voluntarii cari vinu sa se inscrie. Numerulu acestoru inscrieri e considerabilu: la unu singuru birou, acela de la Terreaux, erau 300 intr'o diminetia din septemana trecuta; si biroulu a functionatu pana la 10 ore ser'a.

De sicuru ca ingagiamentele voru fi fostu cu mila.

La Marsilia asemenea s'au instalatu birouri de inrolare.

In cea dintai di numerulu voluntariloru a fostu de 3,500.

Toate acestea puteri la unu locu, adogate pre langa cele ce deja s'au constituitu, voru da in eundu de capu inamiciloru, cari n'au avutu pana adi in contra-ne de catu meritulu numerului.

La Marsilia, dice revisa diuariului l' Avenir natiunlu din 11 Septembrie, de doue zile se numera deja 17,000 voluntarii inscrieri. In tota partea despre media di aceea-si ardore se manifesta. In vest, in centru se organizeza resistinta. Mai nainte chiara de 15 zile 500,000 voluntarii voru fi in picioare.

Ieta ce a produsu diu'a de 4 Septembrie!

Republic'a, dandu Francesiloru libertatea, le a datu si fortia: totu ea le va da si succesulu.

Parisulu.

Sindicatul constructoriloru mecanici din Parisu si societatea ingineriloru civili au oferitu guvernulu republicei franceze sa fabrice mitralieuse.

Acesto teribile arma de resbelu aru putea fi, dupa cum se pare, fabricate de catre industria privata cu o mare iutiela.

Guvernulu a datu constructoriloru si mecaniciloru toate autorisatiunile necesare. Modelurile si inse-si mitralieuse li s'au tramisu numai de catu.

Totu resbelulu Crimei depindea dela sortea

campaniei dela Sevastopole, care nu tienu asi multu, pentru ca aliatii nu putera ataca de toate partile si astufeliu sa intrerupa ajungerea alimentelor si noilor trupe la asediati.

Esemplulu dela Sevastopole este acela care se potriveste mai bine in casulu de fatia, pentru ca intinderea orasiului fortificatu era mai mare de catu in ori-care din casurile trecute. Dera Parisulu e multu mei intinsu de catu Sevastopole. Interiuru forturiloru are 24 mile seu 36 kilometre. Lucrarile in sine suntu nescie modeluri de felulu acest'a. Suntu de cea mai mare simplicitate: unu centru de ziduri fara chiaru o singura diemi-luna in fatia ascunditoriloru. Forturile suntu in cea mai mare parte, nescie patrate seu nescie pentagone zidite in anghiu fara nici o demi-luna ori alte lucrari naintate. Ici si colo cate o intarire in forma de cornu seu de corona ca sa acopere o intarire de teremu radicatu. Suntu construite mai putienu pentru aperarea pasiva de catu pentru cea ofensiva.

Se ascepta ca garnison'a Parisului sa ieta la campie siesa, sa intrebutieze forturile ca nescie puncte de adapostire pentru aripele sele si, prin esiri constante p'o vasta scara, sa faca imposibile o impresurare regulata a doue seu trei forturi.

Astufeliu, pre candu forturile apara garnison'a orasiului de apropierea inamicului, garnison'a trebuie sa aperi forturile in contra baterieloru de asediare. Va avea sa se ocupe numai si numai cu distrugerea lucrariloru ce voru face asedatorii. S'adogemu ca departarea intre forturile si ziduri face imposibile o bombardare eficace in orasiu, celu putienu mai inainte de luarea a doue seu trei forturi. Sa adogemu asemenea ca positiunea confluintei riului Sen'a si Marn'a, care amandou au o curgere forte incolacita, si c'unu tare stru de deluri pre costa cea mai espusa — nord-ostulu ofera nescie mari avantaje naturale, din care s'a trasu celu mai mare folosu facenduse planulu lucrariloru.

Parisulu insa trebuie sa aiba pentru apararea sea o armata regulata. Aci era ideia fundamentale a celor cari au facutu planulu fortificatiuniloru: o armata franceza batuta, odata incapabile d'a tiené campania, avea sa se retraga in Parisu si sa ia parte la aperarea capitalei, fia indirectu, ca o garnisona destulu de tare ca sa opréca, prin esirile sele, o asediare regulata, fia directu, luandu positiuni pre Loir'a, reparandu-si aci fortele si apoi, dupa ocaziune, cadindu asupr'a puntelor slabé, pre cari asedatorii, in imensa loru linie de incongiurare, n'aru fi lipsitu sa le presinte.

Apararea activa a Parisului implica miscari de

tului seu, a carei origine afle-o fisiologii si psihologii unde voru voi, in decursulu timpului sub greutate, experientie si suferentie, la care este omulu espusu, si de care n'a fostu nici densulu necum necercetatu. ci uneori chiaru coplesitu prin forta neinduratelor ursitoare, s'a dezvoltatu pana la gradulu de susceptibilitate si neincredere, ce adese ori si in multe casuri este isvorulu matoru suferentie, ce si le casiana siesi insu si sufletulu agitat. Se pote ca aplecarea acest'a genuina pentru singuritate s'a nutritu si dezvoltatu cu atata taria din cauza ca elu a traitu in o parte considerabile a vietiei sele in manastiri si intre calugari; se pote ca neincrederea a fostu rezultatulu onoru deceptiuni amare, a caroru origine si dezvoltare nu ni suntu cunoscute. Fia ori cum va fi, timpul si impregiurările si vindecara si in casulu de fatia dreptulu loru nealienabilu, caci avisatu a trai in societate si familia, acelu defectu pana intrata se paralisase in period'a a doua a vietiei sele, incatu in anii din urma, afara de starea anormale, mai ca nu i se mai cunoscea urmele. Deca dara de o parte acest'a se pote caracterisa de scadiementu alu totalitatiei caracterului seu, ne satisfac de alta parte cu imbelingare virtutelu lui ca omu publicu, ca pedagogu si ca sotiu de casatorie. Virtutelu lui ca omu publicu, directoru si profesoru pre langa cele atinse mai susu se potu reasuma in acestea: o infatisare si purtare demna de chamarea sea, acuratetia impreunata cu tactu finu in afacerile sele de ori ce natura; maniere fine impreunate cu seriozitate. Ca pedagogu: severu dara indulgentu ca unu tata iubitoru; tint'a si aspiratiunile lui erau: a forma din junii romani incredintiali conducerei sele, caractere tari ca stancile fatia cu vijeliile, la care suntemu noi romani espusi; a sadi in inimile cele fragede ale junimei, modestia virginale, reverentia catre cele sante, respectu din convictiune catre legi si mai

mari; amore si devotamentu pentru totu ce e bunu si frumosu, nobilu si adevratu; in fine ferindu-o de caile alunecose ale vitiului si decadentiei morale, se nevoia a descepta si nuti in inimile loru acele mari simtieminte de patriotismu nationalitate si mandrie nationala, ce caracterisau atatu de frumosu pre strabunii nostri, si suntu unele din conditionile de viatia pentru ori care poporu liberu! Aceste nobile stamintie au fostu incununate de rezultate destulu de frumoase. Eata ce dtce Munteanulu insu-si despre sine in biografia desmentionata scrisa la 1862:

„Astufeliu in cursu de 28 ani cu putienu intrerupere ocupa ingrata dregatoria de invetiatoriu — cu ce remunerare; cu vre-unu castigu de avere pentru dile negre? Toti scimu ca dascal'a si avere suntu doue concepte opuse, ce se redicu unlu pre altulu; cu vre-o perspectiva macaru de pensiune pentru dile de betranetie? Nici acest'a nu! Ce dara? Multiamirea sufletesca, acea multiamire, ce o simte in consciinta sea totu barbatulu, carele face totu ce pote in sfera activitatiei sele fia catu de marginita pentru progresulu si binele fratiloru sei de unu sange si de o relege, acea mangaere in fine ce trebuie sa o aiba, ca sementia doctrinei sele si a moralei aruncata in acestu cursu de timpu destulu de lungu, n'a caditu tota pre pamentu sterpu avendu dincoci si dincolo de Carpati numerosi discipuli, intre cari unii se bucura de unu renume bunu intre romani.“

D'a, asi este! Singur'a multiamire sufletesca de care vorbesce la facutu a aduce jertfa pre altariulu Institutului, carele s'a infintiatu si consolidatu sub intielpt'a sea conducere respingendu oferte stralucite, ce in decursulu timpului petrecerei sele in Brasiovu, i s'au facutu din partea ministeriului cultelor din Moldov'a! Candu scriu aceste sa nu desceptu cumv'a susceptibilitatea cuiva ca si candu

s'aru putea ceti printre siruri imputarea, ca Brasiovenii, celoru ce li se compete, nu s'aru fi ingrigitu ca barbatii loru de scola deveniti la slabiciune si betranetie sa nu piara pre utilie, ca unu Sincal si altii de trista memoria. Nu! Desi mediele pecuniare de a asigura scolele romane din Brasiovu suntu unele precarie iara allele abia suficiente, totusi eforia scoleloru la staruintia Escentiei sale parintelui metropolitu Andreiu, inspectorulu supremu de scole, dispusesse ca dir. G. Munteanu pana la finea vietiei sale sa se bucura de integulu seu salariu si de alte emolumente impreunate cu dregatori'a directoriala! De istu favoru provenita din recunoscintia meritelor se folosi M. numai dela Iuliu 1869 pana in Dec. 17. a. a., candu dupa cum s'a disu, apuse dintre cei vii.

In fine inainte de a incheia aceste siruri fie-mi permis a observa ca G. Munteanulu ca sotiu de casatorie — elu a fostu de 2 ori insuratu — serviá de modelu contimpuraniloru sei.

Cu aceste incheii acesta biografia in convictiunea de a fi contribuitu dupa putienu la eternizarea memoriei directorulu Gavrielu Munteanu, a carui virtuti pedagogico-didactice voru servi de mustra invetiatoriloru romani; a carui rabdare si spiritulu de conciliatiune in indulgentia fratiesca fia busola, dupa care sa se orienteze urmasii sei in misiunea cea maréta dara grea si nemultiamitória de institutori si pedagogi!

Brasiovu in Iuliu 1870.

Stefanu Iosifu,
Profesoru gimnasialu.

mase mari in câmpu siesu, batâi regufate la distanția, inalte și după forturi, lovituri că sa se rupa lini'a asediatorilor său sa impiedice formarea ei, pentru aceste loviri, in cari trebuie graba și indrasnâla, garnison'a Parisului fi-va ôre la înaltimea misiunii sele? Eata ceea ce e greu de prevediutu.

Dera sa mai dâmu câte-va relatiuni despre întariri.

Interiorulu Parisului se întinde, cu cele nouedeci și patru de zidiri anghiuare, într'unu cercu aprôpe regulatu de 36 kilometre de circumferintia. Lini'a ce s'aru trage din centrulu fia cârui'a din cele siesespredicece forturi despartite, care apera interiorulu, n'are mai putienu de 105 pâna la 106 kilometre de întindere. Aceste singure cifre sunt d'ajunsu că s'arete ca asediarea Parisului e ceva cu totul mai greu de câtu ataculu unui orasiu ordinaru.

O asediare in regula trebuie sa încépa prin impresurarea completa a cetâtiei. Dera pentru Parisu acésta impresurara cere o armata de 700,000 pâna la 800,000 ômeni, și pôte și mai multu, pentru ca, cu tôte incolacitorile ce rîurile Sen'a și Marn'a descriu in jurulu Parisului, stabilirea asediarei va fi de buna sêma mai anevoia de catu d'aru fi vorba d'unu orasiu care aru fi pusu p'o apa c'o curgere drépta. Cu tóta imensitatea numerulu soldatiloru ce prussianii au pututu pune sub arme că prin farmecu și carele singuru le a asecuratu succesele dela începutulu campaniei, aru fi absurdu sa créda cine-va ca totu le-a mai remasu destula armata că sa pôta incongiurâ Parisulu, cu atâtu mai multu cu câtu sunt nevoiti sa lase celu putienu 200,000 ômeni pre urma că sa le padiesca comunicatiunile cu frontarielo stinca și mai multu că sa incongiure fortaretielo.

Pela Poitiers sascrie Gazetei de Franci'a ca municipalitatea acelu orasiu a adoptatu urmatôrea declaratiune:

„In casulu cându orasiulu Parisu aru fi silitu sa capituleze, tôte departamentele cele-lalte, afara d'alu Seinei, declara mai dinainte ca nu recunosou nici unei poteri dreptulu d'a le coprinde in capitulatiune. Ele afirma ca voru sa-si conserve libertatea de actiune, spre a aparâ cu hotarire pamentulu patriei.“

Noutâtile ce sosira in 10 Septembre st. n. dela Parisu diuarieloru streine și pre cari le rapôrta „Correspondenti'a slava“ spunu ca prussianii, in acea di, au atacatu de mai multe ori cetatea Toul, și c'au fostu respinsi. Tôte bateriile inamice au fostu sdrobite și-au suferitu o perdere de 10,000 ômeni, cari nu mai suntu in stare d'a se luptâ.

Verdonulu a refusat d'a se predâ, după ce a fostu somatu de dôue ori.

Montmédy a respinsu unu nou atacu.

Prussianii au ajunsu dinaintea Parisului.

d. „R.“

Multa mita publica. — Subscrisulu comitetu vine prin acésta a-si implinî o sacra dertorintia și a multiamî publice onoratorulu Redactiuni, cari au binevoitu a onorâ reuniunea sodaliloru români cu câte unu esemplariu din stimulate loru foi și adeca Onoratorulu Redactiuni: a „Telegrafulu Romanu,“ „Gazetei Transilvaniei,“ „Albinei,“ „Federatiunei,“ „Mercantilulu,“ „Gazetei medico-chirurgice,“ „Informatiuniloru,“ „Typografulu Român,“ și a „Ghimpelui,“ dela cari reuniunea primesce și astadi numitele foi. Multiamesce totudeodata inse și acelu Onorate Redactiuni, cari au binevoitu a tramite mai multi numeri in urm'a apelului, din pretiunitele loru foi, și adeca: Onoratorulu Redactiuni a „Familiei,“ „Ecoului musicale,“ „Transilvaniei,“ „Curierulu de Iassi,“ „Amiculu scôlei,“ și „Gurei Satului.“

Sabiu 14 Septembre 1870.

Comitetulu Reuniunei Sodaliloru Romani. —

Invitare.

Românii din comitetulu Aradului, coadunându-se la o adunare generale, ce se tiend in 2 Maiu st. nou a. c. decretara cu unanimitate: „desolvarea custatei partite politico-natiunale,“ și in loculu acelu'indata a se infiintâ o alta insotire adeca:

„Reuniunea politico-natiunala a tuturor Româniloru din acestu comitatu.“

Prin acestu actu momentosu, avendu de a încetâ esistintia diferiteloru partite eterogene, — sperâmu ca și solidaritatea in afacerile nôstre natiunale va fi restaurata amesuratu scopulu doriu!

Reuniunea acest'a constituindu-se prin alegerea presiedintiloru și notariloru, apoi a unui comitetu statatoriu din 15 membri, și-a esprimat doriintia ca sa fie reprezentata prin o corporatiune din 100 de membri alegendi din sinulu ei, dintre cari apoi sa se compuna comitete particulari in diferite pârti ale comitatului.

Acestu comitetu de 15, fiindu insarcinatu cu combinarea unui proiectu de organizare definitiva atâtu a comitetulu centrale, câtu și a celoru particulare, — in siedinti'a sea spre acestu scopu tienu in 9, l. c. nou, și-a terminatu elaboratulu, și au aflatu de lipsa, a defige terminulu de convocare a unei adunâri generale a acestei Reuniuni, pre 2 Octobre a. c. st. n. ce cade tocmai in diu'a premergâtoria a comitetulu comitatense.

Acésta adunare generala va pune numai de câtu la cale deplin'a organizare a Reuniunei carea intre impregiurârile actuali este cu atâtu mai neamanaveru de lipsa, cu câtu evenemintele ce ni stau din nainte, de securu voru sa fie aduncu taitôrie in interesele nôstre cele mai vitali natiunali și locali!

Trebuie dara sa nisumu inea de timpuriu: ca astufeliu de eveninte sa ne afle organizati și pregatiti spre a fi in pusetiune de a întreprinde tôte mesurile necesare pentru desvoltarea unei activitâti energiose intru aperarea și inaintarea intereselor nôstre natiunali, și preste totu pentru consolidarea și întarirea trebiloru nôstre comune natiunali din acestu comitatu!

In adunarea nôstra generala, — se voru pertractâ urmatôrele obiecte, și a nume:

1. Proiectulu de organizare — alu comitetulu de 15, — relativu la completarea comitetulu compusu din 100 de membri ai Reuniunei pre bas'a listei compuse.

2. Propunerea comitetulu, referitôria la infiintarea comitetelor particulare in diferite pârti ale comitatului ce se voru créâ din sinulu comitetulu amentitu in punctulu precedentu.

3. Stabilirea unui Regulamentu pentru agendele ce cadu in sfer'a de activitate a siedintieloru adunarei generali ai Reuniunei, și pentru cele ale comitetulu; respective normarea corelatiuniloru intre comitetele particulari și intre comitetulu centralu, — fatia de reuniune.

4. Desbaterea motiuniloru și altoru propuneri de sine statatorie, ce se voru face din partea membriloru Reuniunei, și care se voru tiené de competinti'a adunâri generali. —

Deci avendu in vedere aceste afacori inestetitôrie și de mare pouderositate pentru interesele nôstre comune natiunali, vinu din insarcinarea comitetulu, — a indicâ siedinti'a adunâri generali pre terminulu mai susu defiptu in localitatea indatinata a Institutulu clericalu de aicea, la 3 ôre după média di, la care speru: ca p. t. membri ai Reuniunei nu voru pragetâ a concurge și a imbratisâ cu cunoscutulu loru zelu și viaa interesare lucrârele insocierii nôstre.

A r a d u , 22 Septembre nou 1870.

Demetriu Bonciu.

vice-presiedintele Reuniunei politico-natiunali-române, din comitatulu Aradului.

Concursu

Pentru ocuparea posturiloru invetiatoresci din protopresviteratulu gr. or. Zlatn'a de josu, se deschide concursu pâna la 24 Septembre, a. c. in urmatôrielo comune:

1. Buciumu Satu, impreunatu cu salariu de 160 fl. v. a. cortelu și lemne,
2. Buciumu-Cierbu, cu salariu de 100 fl. v. a. cortelu și lemne.
3. Buciumu-Muntariu, cu salariu de 100 fl. v. a. cortelu și lemne,
4. Rôsi'a de munte, cu salariu de 120 fl. v. a. cortelu și lemne, și in

5. Ciuruleas'a, cu salariu de 80 fl. v. a. cortelu și lemne.

Doritorii de a ocupâ unulu din aceste posturi, au de a-si instrua petitiunile, cu documintele, a) ca suntu români de religi'a gr. or. b) ca au absolvatu cursulu pedagogicu, seu clericalu, c) ca sciucantârile bisericesci, și au portare morala esemplu ra.

Concursele, suntu de a se substerne subscrisulu inspectoratulu scolaru. pâna la tempulu mai susu prefiptu.

A b r u d u in 8 Septembre 1870.

Inspectoratulu districtualu, alu scôleloru române gr. or. din protopresbiteratulu Zlatnei de josu.

72—4

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scôla parochiala confesionala din comuna Trapoldu, Protopopiatulu Tractulu Sighisioerei gr. orientalu.

Léfa invetiatoresca anualu este 80 fl. v. a. Quartiru, și lemne de focu deajunsu.

Doritorii de a ocupa acésta statiuone au sasi astearna petitiunile de mana loru scrise cu Documintele necesare pana in 10 Octombrie a. c. la acéstu scaunu protopopescu Tractualu.

Sighisioer'a 4 Septemvrie 1870.

Zacharie Boiu

68—2

Prot. gr. or.

Concursu.

Deveniundu statiuone de invetiatoriu in comun'a Cacov'a lângu Seliste se deschide concursu pâna la 30 Sseptembre 1870 st. v. pre lângu urmatôrele emoluminte:

1. Cortelu liberu corespondietoriu.
2. Salariu anualu de 150 fl. v. a.
3. Lemnele trebuinciose.

Dela concurenti la acéstu postu sa recere se fia de confessiunea greco-orientale, absolutu pedagogu, ori teologu și cu portare morala buna.

Documintele concurentiloru sa voru asterne la Efori'a scolastica in Cacov'a per Secelu (post'u ultima.)

C a c o v ' a 3 Septembre 1870 st. v.

Ioanu Hanzu

Parochu.

69—3

și directoru scolaru

Edictu.

Mari'a Christea muierea lui Dumitru Mailatu ambi greco-orientali din Sasu-chizu după unu traiu reu in casatori'a lor, parasindusi barbatulu de 8 luni de dîle s'au facutu pierduta de nu se scie de ia nimicu, se citéza prin acésta ca in terminu de stése luni dela datulu de mai josu sa se infaciesze la subscrisulu scaunu protopopescu cá foru matrimoniale, căci la din contra actiunea barbatulu ei și in absentia ei se va pertractâ și otârî după legi.

Sighisioer'a in 9 Septembre 1870.

Forulu scaunulu protopopescu greco-orientalu a Sighisioerei.

Zachari'a Boiu

prot. greco-orientalu.

(71—2)

Edictu.

Elie Iacubu din Comuna Lazu protopresviteratulu Sabesiului de 11 ani și-au paresitu legiuit'a sea muere Salomia nascuta Ioanu Morariu impreuna cu doi prunci, și umbla pribegindu din locu in locu fara a se putea sci unde se tiene, se citéza prin acésta, ca pana la 9. Martiu 1871. se se infaciesze naintea forulu matrimoniale subsemnatu, căci altfeliu și in absentia lui se va decide procesulu incaminatu de sociea lui in jintielesulu canóneloru s. nôstre Bisericii. —

Din siedintia forulu matrimoniale tienu la scannulu protopres: gr. or. in Sabesiu la 27. Aug. 1870.

I. Tipeiu

Prot.

70—3

Burs'a de Vien'a.

Din 16/28 Septembre 1870.

Metalicele 5%	57 30	Act. de creditu	258 50
Imprumut. nat. 5%	66 70	Argintulu	122 75
Actiile de banca	715	Galbinulu	5 90